

**10-SINF O‘QUVCHILARINI MILLIY XALQ AN‘ANALARI VA URF
ODATLARI ASOSSIDA BADIY TARBIYALASH**

Toshpulatov Akmal Xolmirzayevich

O‘zbekiston Respublikasi, Termiz shahar, Termiz iqtisodiyot va servis
universiteti, o‘qituvchisi

<https://orcid.org/0009-0003-5855-6052>

**ХУДОЖЕСТВЕННОЕ ВОСПИТАНИЕ ДЕСЯТИКЛАССНИКОВ
НА ОСНОВЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ НАРОДНЫХ ТРАДИЦИЙ И
ОБЫЧАЕВ. ПО РОМАНУ АБДУЛЛЫ КАДИРИ «МИНУВШИЕ ДНИ»**

Тошпулатов Акмал Холмирзаевич

Республика Узбекистан, город Термез, Термезский университет
экономики и сервиса, преподаватель

<https://orcid.org/0009-0003-5855-6052>

**ARTISTIC EDUCATION OF 10TH GRADE STUDENTS BASED ON NATIONAL
FOLK TRADITIONS AND CUSTOMS. BASED ON THE NOVEL "BYGONE DAYS" BY
ABDULLA QODIRIY**

Toshpulatov Akmal Kholmirzayevich

Republic of Uzbekistan, Termez city, Termez University of Economics and
Service, teacher

<https://orcid.org/0009-0003-5855-6052>

Annotatsiya: Abdulla Qodiriyning "O‘tkan kunlar" romani, o‘zbek adabiyotining eng muhim asarlaridan biri bo‘lib, unda milliy an‘analarimiz, urf-odatlarimiz va xalq tarbiyasi masalalari chuqur yoritilgan. Ayniqsa, 10-sinf o‘quvchilarini milliy an‘analari va urf-odatlari asosida badiiy tarbiyalashda "O‘tkan

kunlar" romanining oʻrni katta. Ushbu maqolada, roman asosida oʻquvchilarni badiiy tarbiyalash jarayonini tahlil qilishga harakat qilamiz.

Kalit soʻzlar: anʼanalar, urf-odatlar, badiiy tarbiya, oʻquvchilqr, madaniy meros, ijodiy fikrlash, tarbiya.

Аннотация: Роман Абдуллы Кадыри «Минувшие дни» является одним из важнейших произведений узбекской литературы, в котором глубоко освещены наши национальные традиции, обычаи и вопросы национального воспитания. Роман «Минувшие дни» играет особенно важную роль в художественном воспитании учащихся 10-х классов на основе их национальных традиций и обычаев. В данной статье мы попытаемся проанализировать процесс художественного воспитания учащихся на основе романа.

Ключевые слова: традиции, обычаи, художественное воспитание, учащиеся, культурное наследие, творческое мышление, образование.

Abstract: Abdulla Qodiriy's novel "Bygone Days" is one of the most important works of Uzbek literature, which deeply covers our national traditions, customs and issues of national education. The novel "Bygone Days" plays a particularly important role in the artistic education of 10th grade students based on their national traditions and customs. In this article, we will try to analyze the process of artistic education of students based on the novel.

Keywords: traditions, customs, artistic education, students, cultural heritage, creative thinking, education.

KIRISH

"Oʻtkan kunlar" romanida Abdulla Qodiriy, oʻzbek xalqining urf-odatlarini, anʼanalari va qadriyatlarini chuqur yoritadi. Roman qahramonlari, oʻz hayotlarida milliy anʼanalar va qadriyatlarni qanday saqlab qolishlari, ularni qanday

o'zlashtirishlari va zamon bilan qanday muvofiqlashtirishlari haqida hikoya qiladi. Bu jihatlar, o'quvchilarga o'z xalqining tarixiy va madaniy merosini anglashda yordam beradi. Roman orqali, o'quvchilarimiz milliy qadriyatlarni, an'analarni va urf-odatlarini o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladi. Badiiy tarbiyaning asosiy maqsadi — o'quvchilarni estetik go'zallik, milliy qadriyatlar va an'analar bilan tanishtirishdir.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI

"O'tkan kunlar" romanidagi voqealar va qahramonlar, o'quvchilarga o'z xalqining tarixiy tajribasini, madaniyatini va urf-odatlarini o'rganishga yordam beradi. Roman, o'zbek xalqining turmush tarzini, an'alarini va qadriyatlarini aks ettirib, o'quvchilarga o'zligini his qilishda, o'z xalqiga nisbatan sevgini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Romanning asosiy qahramoni, Otabek, o'z hayotida milliy qadriyatlarni saqlab qolishga intiladi. U, o'zining ota-onasi va avlodlaridan olingan an'analarni hurmat qiladi va ularga amal qilishga harakat qiladi. Otabekning xarakteri, o'quvchilarga milliy qadriyatlar va an'analarni o'z hayotlariga qanday tatbiq etish mumkinligini ko'rsatadi.[1]

MUHOKAMA VA NATIJALAR

"O'tkan kunlar" romanida, o'zbek xalqining an'analari va urf-odatlari, qahramonlarning hayotida qanday aks etishi ko'rsatiladi. Otabek va uning do'stlari, o'z hayotlarida urf-odatlarga amal qilishga intilishadi. Bu esa, o'quvchilarga, urf-odatlar va an'analar hayotda qanday muhim rol o'ynashini ko'rsatadi. O'quvchilar, bu orqali, o'z xalqining tarixiy tajribasini o'rganish va ulardan saboq olish imkoniyatiga ega bo'lishadi.[2]

Badiiy tarbiyada, o'quvchilarni milliy qadriyatlar bilan tanishtirishda, romanning voqealari va qahramonlari orqali o'ziga xos misollar keltirish

muhimdir. O'quvchilar, Otabekning hayotidagi voqealarni kuzatib, o'zlariga tegishli saboqlar olishlari mumkin. Masalan, Otabekning o'z ota-onasiga bo'lgan hurmati, o'z xalqiga bo'lgan sevgisi va an'analarni saqlab qolishga intilishi, o'quvchilarga o'z oilalariga, o'z xalqiga bo'lgan hurmatni oshirishga yordam beradi. Shuningdek, roman davomida ko'plab ijtimoiy masalalar ham yoritilgan. Otabekning hayotidagi qiyinchiliklar, uning o'zligini saqlab qolishidagi kurashi, o'quvchilarga ijtimoiy masalalarni anglashda yordam beradi. O'quvchilar, o'z hayotlarida ham shunga o'xshash muammolar bilan duch kelishlari mumkin, shuning uchun Otabekning tajribasi ularga o'z muammolarini hal qilishda yordam beradi.[3]

Badiiy tarbiyaning yana bir muhim jihati, o'quvchilarni ijodiy fikrlashga undashdir. "O'tkan kunlar" romanidagi voqealar va qahramonlar, o'quvchilarga o'z fikrlarini ifodalash, o'z g'oyalarini rivojlantirish imkoniyatini beradi. O'quvchilar, roman asosida muhokama qilish, o'z fikrlarini bildirish va ijodiy ishlar yaratish orqali, badiiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishlari mumkin. Ular, roman qahramonlarining xarakterlarini, ularning qarorlarini va urf-odatlariga bo'lgan munosabatlarini tahlil qilish orqali, badiiy asarlarni chuqurroq tushunishga erishadilar. Bu esa, o'quvchilarning badiiy fikrlash qobiliyatini oshiradi va ularni badiiy asarlarni o'qishga qiziqtiradi. "O'tkan kunlar" romani, o'quvchilarni milliy an'analari va urf-odatlari asosida badiiy tarbiyalashda muhim vosita hisoblanadi. [4]

XULOSA

Shunday qilib, Abdulla Qodiriyning "O'tkan kunlar" romani, 10-sinf o'quvchilarini milliy xalq an'analari va urf-odatlari asosida badiiy tarbiyalashda muhim vosita hisoblanadi. Romaning voqealari va qahramonlari, o'quvchilarga o'z

xalqining tarixiy va madaniy merosini anglashda, milliy qadriyatlarni hurmat qilishda va badiiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda yordam beradi. Bu jarayon, o'quvchilarning o'zligini anglashlariga, milliy g'ururlarini oshirishlariga va kelajak avlodlar uchun an'analarni saqlab qolishlariga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Xudoyberdiyev, A. "O'zbek xalq an'analari va urf-odatları". Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti, 2021-yil.

2. Qodirov, S. "Milliy qadriyatlar va badiiy tarbiya". Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti, 2020-yil.

3. Murodov, I. "Yoshlar tarbiyasida an'anaviy qadriyatlar". Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti, 2019-yil.

4. Tursunov, A. "O'zbek madaniyatining asosiy tamoyillari". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, 2018-yil.

5. Shomurodov, E. "Badiiy adabiyotda milliy an'analar". Andijon: Andijon Davlat Universiteti, 2021-yil.

6. Rahmonov, D. "O'zbek xalq folklori va tarbiyasi". Farg'ona: Farg'ona Davlat Universiteti, 2020-yil.